

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Huis van Chantrijn met stadstuin

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed | Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Titel:	Huis van Chantrijn met stadstuin
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Tienen
Deelgemeente:	Tienen
Bron:	Schepping: 2013-08-06 Bijwerken: 2018-12-06 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134226
Coördinaten:	Breedte: 4.93746146111 Lengte: 50.8042432241

Primaire tekst

Landschappelijke stadstuin van 27 are, oorspronkelijk 35 are, aangelegd in de jaren 1880 achter een rijhuis, vóór de Franse Revolutie eigendom van de ridders van Malta.

Chantraine bij Geldenaken was een commanderij van de ridderorde van Malta (oorspronkelijk de hospitaalridders van Sint-Jan), die tijdens het ancien régime eigenaar was van een refuge in de Minderbroedersstraat, ook 'Huis van Walsberge' genoemd naar de gelijknamige hoeve te Wommersom, eigendom van dezelfde orde. In 1798 werd het pand verkocht aan Théodore Adrien Goossens, wiens weduwe in 1831 optreedt als Primitieve eigenares. Het 'Huis van Chantrijn' bestond uit drie afzonderlijke gebouwen en een binnenplaats die uitgaf op de straat. Volgens de kadastrale legger had Goossens in het pand ook een door paarden aangedreven oliemolen geïnstalleerd, die tot 1851 functioneerde. De achterliggende tuin was 23 are 70 centiare groot. Het huidige gebouw – een oorspronkelijk gepleisterde baksteenbouw met L-vormige plattegrond, twee bouwlagen en negen traveeën met in de linkertravee een Lodewijk XVI-rondboogpoort en een door voluten geschraagd balkon – ontstond waarschijnlijk na een verbouwing in het begin van de jaren 1880. De opening naar de straat werd toen dichtgebouwd en de vleugel parallel met de straat werd gesloopt. De tuin werd daarbij tot bijna 35 are uitgebreid. In 1931 werd de dwarsvleugel samen met de drie rechtse traveeën afgesplitst en omgevormd tot een apart eigendom. De huidige eigenaar heeft dit alles opnieuw verenigd. De tuin werd toen verkleind tot de huidige 27 are, maar de landschappelijke aanleg moet in de jaren 1880 zijn uitgevoerd door Arthème Goossens, de kleinzoon van eerstgenoemde.

Zoals de meeste 19de-eeuwse stadstuinen gaat het om een centraal gazon, lichtjes uitgeschulpt want concaaf geeft een grotere indruk, omringd door een bomengordel. De grote bomen – in dit geval bruine beuken (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') en witte paardenkastanjes (*Aesculus hippocastanum*), misschien ook ooit iepen (*Ulmus glabra* of *laevis*) – vormen de rand, de kleinere bomen – in dit geval cipresachtigen zoals een bijzonder mooie Wisseliischijncipres (*Chamaecyparis lawsoniana* 'Wisselii') en een uit de kluiten gewassen dwergvorm van hinokischijncipres (*Chamaecyparis obtusa* 'Nana Gracilis') – staan in vooruitgeschoven positie. Een min of meer slingerend rondpad loopt langs de bomengordel en verdwijnt nu en dan achter de vooruitgeschoven bomen of struikmassieven van oude buxussen (*Buxus sempervirens*), bonte beshulst (*Ilex aquifolium* 'Argenteomarginata'), sevenboom (*Juniperus sabina*), rododendron (*Rhododendron ponticum* cv.?), sneeuwbes (*Symphoricarpos albus*), boerenjasmijn (*Philadelphus coronarius*) en hazelaar (*Corylus avellana*). Bij de oorspronkelijke beplanting hoort vermoedelijk ook de rij van de gekandelaarde zomerlinden (*Tilia platyphyllos*) – mogelijk ooit leivormen – aan de zuidrand van de tuin, bij de uitgang van de koetspoort. Het achterste gedeelte werd opgehoogd met de uitgegraven aarde van het centrale gedeelte. Op dergelijke plaatsen stond vaak een paviljoen, een prieeltje of een blikvanger in de vorm van een

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Huis van Chantrijn met stadstuin

beeld of rotswerk. De steenbrokken die momenteel een trapje vormen, lijken te bevestigen dat dit ook hier het geval was. In 2002 werd het vervallen Huis van Chantrijn verkocht aan de huidige eigenaar, die het grondig renoveerde, de tuin opkuisde en enkele nieuwe elementen aanbracht zoals een kleine buxusparterre.

Auteur: Deneef, Roger

Datum: 2008

Titel Text: Tuin van het Huis van Chantrijn

Grafische documenten

Cahier16_huis_van_Chantrijn_02 (Deneef, Roger, 11-08-2006, ©Vlaamse Gemeenschap)

Cahier16_huis_van_Chantrijn_01 (Deneef, Roger, 11-08-2006, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oudste kadastrale legger 212 Tienen, art. 331 nr. 9, art. 1349 nr. 16, art. 2564 nrs. 24, 25 en 47.

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Huis van Chantrijn met stadstuin

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oude kadastrale legger 212A Tienen, art. 133 nrs. 1, 2, 8 en 9.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschets Tienen 1884 nr. 18 en 1931 nr. 25.

Bouwen door de eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in Vlaanderen – arrondissement Leuven, Brussel, Ministerie van Nederlandse Cultuur, 1971, p. 402-403 (summier beschreven en als laat-18de-eeuws beschouwd).

KEMPENEERS P., *Thuis in Thienen (I)*, Tienen, uitg. P. Kempeneers, 1999, p. 433-435.

WAUTERS A., *Géographie et histoire des communes belges. Arrondissement de Louvain – canton de Tirlemont, ville de Tirlemont*, Bruxelles, Culture et Civilisation, facsimile van editie 1874, 1963, p. 128.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120581>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/43017>

Beknopte karakterisering

Datering: vierde kwart 18de eeuw, vierde kwart 19de eeuw

Typologie: gekandelaarde bomen, siertuinen, stadswoningen